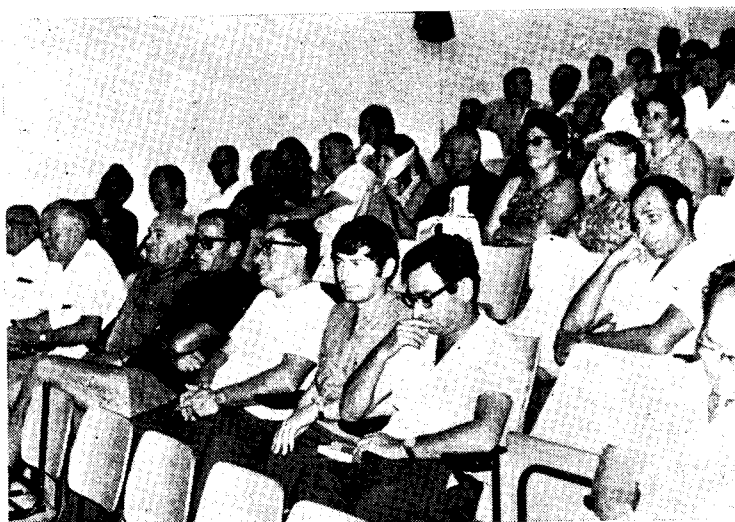


האסיפה הכללית ה-26 של הבוקרים

היה ד"ר י. קלי. הוא הביע משאלה שהתאחדות תבוא בתביעות וכן שתדווח יותר על מעשיה והישגיה. א. גלבוע, בשם המרכז החקלאי, הביע את צעריו על מיעוט המשתתפים. על ההתאחדות לשקוד גם להבא על יציבות הענף. ציין בהערך רכה את פיתוח הייצוא של המבכירות ותבע הרך הבת ביקורת התנובה במושבים. באשר למחקר בענף הבקר, טוב תעשה ההתאחדות שתשתף מוסדות רבים אחרים בכך, כי הבוקרים בכוח תיהם בלבד לא יוכלו לשאת בעול זה.

האסיפה התקיימה במדרשה ע"ש רופין בימים 25-26 בספטמבר. הפותח היה אשר בן-צבי וכי יושב-ראש הוזמנו י. כוכבא מקב' יבנה וי. זולד מבאר-טוביה. הושמעה ברכה לד"ר מוא"ה. שהשתתף באותה ישיבה. ד"ר מוא"ה משמש כנר ציג ישראל בפא"ו ברומא והוא מייצג יפה גם את ענייני הבוקרים שלנו באיטליה.

כרגיל הושמעו ברכות מבאי-כוח מוסדות שונים. ראשון המברכים, בשם משרד החקלאות,



קהל הבוקרים באולם האסיפה

וכי וכי. בדרך כלל ישנן עוד רפתות נחשלות. ישנם גם עדרים שהתקדמו יפה, גם בקיבוצים וגם במושבים, אבל לגבי המשקים בעלי רמה זו אין ההדרכה המקצועית מספיקה כל עיקר. באסיפה הזו תיבחר שוב הנהלה לשנתיים הקרובות. מהדו"ח שהוגש לאסיפה יווכחו שה- הנהלה שפעלה עד עתה עשתה הכל כמיטב יכול- תה. מאחל למשתתפים דיון פורה ובילוי נעים.

א. יוטבת, ממזכירות ההתאחדות, מציין את החידוש באסיפה זו — עריכת סימפוזיון בשאלת עתיד הענף. כיוון שהבוקרים תובעים לעצמם הזכות לספק את כל תצרוכת האוכלוסין בחלב ומוצריו הרי יש צורך לברר שאלות מקצועיות וכלכליות, הכרוכות בייצור. עומדת שאלת הס- פקת המספוא לבהמות. רבות הן הבעיות, כגון יחידת העדר במשק המושבי, שאלות ריווחיות

עורר ערב מקצועיים פעמיים בשבוע וכן בקורס אוניברסיטאי במשך כחצי שנה. באותו קורס השתתפו גם רפתנים שבאו להשתלמות מארץ־ישראל, ביניהם — עפרוני, מנס, שוידרון, סור־קין ועוד. עם בואו ארצה „שקע” בענף וכך הוא ממשיך 40 שנה, כי מצא סיפוק רב בעבודתו זו.



חיים וקסמן מודה למברכי ומספר על דרכו בבוקרות

מזכיר לטובה את ההדרכה, ממנה נהנה בא־רץ ממדריכים שונים ובאופן מיוחד מאפרים שמאראגד, ששימש כמזכיר ההתאחדות והתעניין בעירנות רבה בכל הנעשה בענף; הוא מביע את צערו על כך שהח' שמאראגד אינו משתתף באסיפה זו מחמת בריאותו הלקויה ושולח לו בשמו ובשם המשתתפים באסיפה איחולים להח' למה. הוא מזכיר לטובה גם את המדריך חיים שור, עליו השלום.

מסרתו במשק בית־אלפא היתה לקדם ולפתח את הענף; המטרה הראשונה היתה — עדר המ־ניב 5000 ליטר לפרה בשנה, והנה התקדמו בארץ פן שיטתי והגיעו ל־7000 ואף ל־8000 ליטר. הוא

הענקת פרס

לאחר נאומי הפתיחה נערך טקס הענקת הפרס לבוקר ותיק מצטיין. הפעם זכה בפרס חיים וקסמן מבית־אלפא. הח' דוד אריאל מחפ־ציבבה נתכבד לברך את חתן הפרס וציין את הקשרים ההדוקים שבין הבוקרים בשני המשקים השכנים, אותם טיפח וקיים בהצלחה רבה חיים. חשובים היו לא רק הקשרים בעניינים כלכליים, אלא, ובאופן מיוחד, הקשרים המקצועיים. מפ־ליא הדבר שבמשך 40 השנים שחיים עשה בענף עד עתה, לא רדף אחר „ג'ובים” וכל ימיו היה רתוק לעדר שבמשקו. הוא מצא את הסיפוק בהצלחת הענף במשקו, סיפוק שאינו חומרי כל־עיקר, כפי שיכול לזכות בו בעל עדר פרטי. חיים הצטיין לא רק בידיעות המקצועיות, אותן הוא „פיזר” ביד נדיבה לכל מי שנזקק להן, הוא גם התברך בכשרון אירגוני רב, בניהול תכליתי של הענף, ומה שחשוב ביותר במשק קיבוצי — בסגולה מיוחדת לעבוד ברוח טובה עם צוות שהלך והשתנה במרוצת השנים. למרות היותו „משכמו ומעלה” בוותק וביידע, הוא ידע לשמור על יחסי־צוות טובים בעבודה ולאחריה, ועם זאת להעלות ולקדם רפתנים צעירים לרמה של מרכזי ענף מנוסים. סוד יציבות ענף הרפת בבית אלפא הוא ביציבותו של חיים בענף. בנוסף לת־פקידיו במשקו פעל חיים לא מעט בוועדות מק־צועיות, הארציות והאיזוריות.

עם סיום דברי הברכה הביע אריאל את המ־שאלה: „הלוואי ונמשיך לפגוש את חיים בגופיה ועם קלשון בידיו בכל שעה משעות האור וכש־נבוא לבית־אלפא נמשיך לשמוע אותו „מדבר לענין” בכל וויכוח וסימפוזיון שיתקיים פה ושם במרחבי הארץ”.

לאחר שהפרס נמסר לידיו של חיים, הוא קם וסיפר פרטים מאלפים על דרכו לרפת ועל עבודתו כבוקר. הוא ספג את היחס לבוקרות מילדותו. מוצאו ממשפחת סוחר־בהמות שיד־עו פרק בטיפול בפרה; הוא נזכר מימי הילדות שלו כשאביו הוזמן למשק של „גוי” לעזור בהמ־לטה קשה. מציבה, ארץ מולדתו, הוא הלך להכ־שרה מקצועית בענף הרפת להולנד. חוץ מהע־בודה הקשה במשקי האיכרים, השתתף גם בשי־

שיעמדו לו לחיים כוחותיו להמשיך בטיפוח הע־נף גם בעתיד.

ז. למדני, מנהל המועצה לשיווק הבשר, מברך את באי האסיפה, והוא רואה את ייצורני החלב גם כייצרני בשר. הוא מניח שבעל עדר החלב נהנה גם מהכנסה נאותה משוק הבשר, שחלקה בהכנסה הכוללת מגיע כבר ל-40% בקירוב. ייתכן שבמאמץ מסוים אפשר להעלות הכנסה זו עד ל-50%. רצוי הדבר שיעשו בעדרי החלב מאמצים נוספים להגביר את ייצור הבשר בכ־ללותו. סימנים ראשונים כבר מתבלטים פה ושם. על עדרי הבקר לבשר המיוחדים אין לסמוך שהם יגדילו את הייצור. זה שנים אחדות שהם עומדים ואינם מתקדמים ובו בזמן הננו עדים להגדלת הביקוש לבשר. בדרך כלל בשר־הבקר מתוצרת הארץ מספק רק כ־ $\frac{1}{3}$ מהתצרוכת.

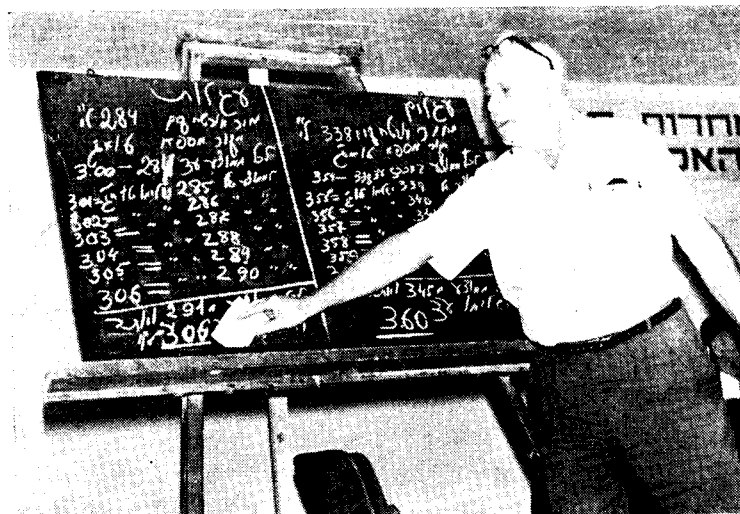
הוא מעיר עוד שלפי המצב הקיים אין הוא רואה טעם בקיום שני אירגונים נפרדים בגידול הבקר בארץ ולדעתו הפיצול פוגע בהגדלת הייצור. ממשלתנו מעודדת עכשיו ייצור הבשר ועל הבוקרים לנצל הזדמנות זו. בסוף דבריו הוא מסביר את מחירי הבשר החדשים שאושרו, לא־חר העלאת מחירי המזון המרוכז (פרטים בשר־אלה זו מובאים ברשימה מיוחדת בחוברת זו).

שואב את ידיעותיו מהספרות המקצועית מ־"משק החלב והבקר" וכן מ־"השדה". יש דברים "מודרניים" שאינם נושאים חן בעיניו. הוא מתקומם נגד ה־"אלטרנטיביות". של שימוש במים במשק, דחיקת ייצור המספוא והתפריטים עם קליפות למיניהן בשביל פרות עתירות החלב. הוא ממ־שיך לראות את עצמו כ־"מיושן" ובלתי מעודכן. הן לגבי הזנה תכליתית והן לגבי הטיפול בפרה.

חושש ממשברים בענף מחמת ביטול הסוב־סידיות ואינו חוזה עתיד וורוד. אמנם למודי־ניסיון הבוקרים במשברים, התגברו גם על מח־לות ומגפות, אך אין הוא צופה לישועות מהצ־עות כגון זו של שימוש בקש באיבוס פרוחנינו, או בתחליפים אחרים; הפרה תוכיח לנו שאין היא משלימה עם תיקונים כגון אלה.

הישגינו מבוססים על עבודת יום־יום עקש־נית, בקיץ ובחורף, וזאת לא לומדים באוניבר־סיטה. תודה רבה לאלה שזיכו אותי בפרס!

זיגי שיין מבית־זרע מברך בשמו את חיים. הוא הכירו לפני 50 שנה במחנה קיץ בצ'כיה וכבר אז התבלטו סגולותיו כחבר טוב; את ברכ־תו לקבלת הפרס הוא מביע בשמו ובשם כל אותם החברים ששהו בחברתו בימים עברו. הוא מקווה



ז. למדני, מנהל המועצה לייצור ושיווק הבשר, מסביר את השינויים שחלו במחירי הבשר

ההתפתחות הצפויה והרצוייה של ענף הבקר בשנות ה־70

במנות קטנות לכל משק. הרי גם המשקים שיוקו — מו בעתיד יהיו זכאים בכך. התוצאה מזה — קיפאון בדרכי הייצור ובאופי הענף בניגוד למה שיכול היה להשתנות ולהתייעל עקב טכנולוגיה מתקדמת.

באשר לרצוי בייעול ייצור החלב והבשר, הרי לדעת אפרתי צריך היה, מבחינת מדיניות ממלכתית, לפתח ענפים חקלאיים לפי יתרונות ויעילות של איזורים שונים בארץ, ולא לפי העֶרְוֹן של „יצירה פרנסה” לכל מתישב חקלאי, כפי שזה מקובל כיום, ואשר כרוך בהשקעות כבדות, בסובסידיות גדולות וכו'. אין כל הכרח שכל משק חקלאי יעסוק גם בענף הרפת, וישנן כבר דוגמאות של קיום ריווחי ללא רפת חלב (לדוגמא — משק יפתח בגליל העליון). למעשה „מצוות” קיום הענף בכל משק חקלאי מביאה עימה לעיתים גם ביזבוז כוח־עבודה שאפשר היה לנצלו בצורה מוצלחת יותר בענפים אחרים, וזאת — משום שבאותו משק אין עובדים שמור כנים להתמסר באופן מיוחד לענף הרפת; וכידוע לכולנו — ענף זה קם או נופל בכוח הגורם האנושי שנושא בעול הזה. כך, למשל, ידוע הדֶּבֶר שב־50% של הקיבוצים גורע ענף הרפת מפרנסת המתישבים מחמת מחדלים בכוח העֶבֶדֶה, בה בשעה שההון וכוח העבודה המושיֶׁקֶעִים בענף הרפת באותם המשקים ניתנים לניֶצֶל צול ריווחי יותר בענפים אחרים.

אילו היו מכוונים את פתוח והרחבת הענף למשקים שמצטיינים ביעילות מכל הבחינות שהן, הכוונה למשק קיבוצי כלמשק של מתיישב במושב, אין ספק בדבר שהענף בכללותו יכול היה להסתפק בתמיכות קטנות מאלה שהוא זוכה בהן כיום, ואף ריווחיותו היתה אז גדולה יותר. המגמה צריכה היתה איפוא להיות — הפקדה וקידום הענף בידי המסוגלים ביותר לשאת בעול זה ולחדל מהגשת תמיכה גם לכושל ולנחשל. אילו השתלטה מגמה זו במדיניות הענף, וודאי שאפשר היה לצפות בעשור הבא לשינויים מר־חִיקִילֶכֶת באופי הענף, בהיקפו ובצורתו.

מנחה הסימפוזיון, שלמה דורי, אמר בפתיחתו שכוונת השיחה לעורר מחשבות על המגמות המסתמנות בעשור הקרוב. הדעות שיובעו כאן, דעות אישיות הן של המשתתפים בשיחה. צוות המשותחים הוא: חגי בנימיני (נהלל), מישקה ארזי (בית־אלפא), פרץ בן־יהושע (באר־טור ביה), ד״ר מרקוספלד (מ„החקלאית”), מ. אפרתי (גבע), ד״ר קלי (משרד החקלאות). המנחה מצִיֵּין להלן שרוכזו נתונים מתכנית החומש של משרד החקלאות (עד ל־1975) ועל סמך נתונים אלה מנסים לעמוד על התפתחות הענף עד לשֶׁנֶת 1980. על סמך נתונים אלה יש להניח שבשֶׁנֶת 1980 ימנה עדר בקר החלב 104 אלף פרות, ייצור החלב יגיע ל־600 מיליון ליטר בשנה, שיווק החלב יהיה בגבולות 560 מיליון ליטר, תפוקת הבשר מעדר החלב תגיע ל־60 אלף טון נות (משקל חי) והייצוא של מבכירות יגדל עד ל־4,500 ראש בשנה. סעיפי ימי־עבודה בענף וכמות המים לייצור המספוא לא הוערכו ולא מובאים לדיון, כי אין לחזותם מראש מחמת השינויים הטכנולוגיים והתזונתיים שיחולו וודאי בעשור הקרוב.

לאור הרקע הנ״ל הועלו לדיון שאלות אלה: (1) האם גם בעתיד יתחלק הייצור בין הקִיֶּבּוּץ בוץ והמושב לפי המפתח המקובל היום? (2) האם חייב הענף להתקיים בכל משק, או ייתכן ורצוייה חלוקה אחרת בין נקודות היישוב? (3) מה הן השפעות־הגומלין בין פיתוח הענף על כוח־האדם במשק, ההון הדרוש ליצירת מקום עבודה, ריווחיותו לעומת ענפים אחרים, ההיקף הרצוי וכו'; וכל זה בהתחשב בגודל ההשקעות, השיטות המודרניות, התמחות העובדים, גורמים חברתיים, ובהנחה של עבודה עצמית.

מיכה אפרתי: בשאלת גודל יחידת הענף אין הוא רואה שינויים מהפכניים בעתיד אף במקרה של שינויים טכנולוגיים גדולים בהפעלת הענף למעשה. הסיבה לכך — מדיניות משרד החקלאות בתיכנון ייצור החלב. אם הגישה תהיה כפי שהינה כיום — כלומר, הגדלת מיכסות הייצור

קיימת בעיה חברתית מבחינת עבודת לילה והתקשרות עובדים לענף זה, הרי במושבים שמקיימים ענף הרפת ישנו מיכנה אירגוני משר פר, יחסים טובים יותר בין החברים ועבודה עצמית, ומושבים אלה הם מהטובים ביותר מבחינות רבות.

אין להניח שבעשור הבא יוקמו משקי חלב חדשים, כי כרוך הדבר בהשקעת הון רב. רפת בגודל של 10-15-20 פרות מחייבת השקעה של 50-100 אלף ל"י ויהיה הכרח לשקול בכובד ראש את כדאיות כינון הענף.

ד"ר קלי: בשאלת גודל יחידת העדר הוא מסתמך על הסיכום של ריווחיות הענף כפי שפורסם על ידי המכון לחקר ריווחיות המשק החקלאי ובהתאם לכך רצוייה יחידת עדר גדולה ככל האפשר, כלומר — משקים קיבוציים עם 200-300 ראש בקר ובמשקים מושביים — 20-30 ראש.

ש. דורי: עד עתה לא נתגלו בדברי המשק תתפים בשיחה חילוקי דעות בשאלת גודל יחידת העדר, המגמה היא — התרחבות, וממילא ילך ויקטן מספר העוסקים בענף זה. תהליך זה בולט למדי בהתיישבות המושבית והייבים להמריצו גם בקיבוצים. אם יתגשם הדבר יופיעו יחידות עדר מושביות שימנו 100 ראש ויחידות עדר בנות 1000 ראש בקיבוצים. התפתחות זו מחייבת תיכנון ומחשבה מבחינה מקצועית, כלכלית ותברואתית. לפי אופיו של הענף כיום קיימות בו 3 שלוחות: ייצור חלב, ייצור בשר עגלים (מרבק), ייצוא עגלות הרות. מתעוררת השאלה אם רצוי הדבר לקיים את כל 3 השלוחות בכל משק או שיש יסוד להפרדה בין השלוחות וש' יופיעו משקים שיתמחו בשלוחה אחת בלבד. רצוי שהח' מבית אלפא יביע דעותיו בנידון.

ח. ארזי (בית אלפא): לפני שאענה על השאלה שהוצגה לי אגע בסעיפים שלא הוכנסו משום מה בתכנית הדיון שלנו, הם — כמויות המים לגידול המספוא ומספר ימיה העבודה. אם אני בודק את הסעיפים האלה במשקנו מתברר שכמות המים שהוקצתה לפני 15 שנה, כשעדרנו מנה 120-130 פרות, די בה גם כיום כשעדר הפ-

חגי בנימיני: בניגוד לדעתו של אפרתי, שכאילו צפוי קיפאון בעשור הקרוב משום שכל משק מחייב קיום ענף החלב בגבולותיו, הרי שונה המצב במושבים. בהשפעת המגמות בארצות הברית, עליהן נודע מפי המשלחת שביקרה שם מיד אחרי מלחמת העולם (חברי המשלחת היו חיים גבתי ואברהם יפה) החלו להסתמן גם בנהלל שינויים בגודל יחידת הרפת; ואפילו מפ"גרים אצלנו מבחינה זו לעומת ארה"ב ב-20-25 שנה הרי בכל אופן מתבלטת התקדמות, ואין זה מקרה נדיר של יחידת עדר פרות בת 20 ראש ומעלה במקום 5-10 פרות ליחידת משק בעבר.

בדומה לתהליך בארה"ב בחיסול משקי חלב נחשלים, הרי גם במושבים בארץ הננו ערים לתופעה זו. לפני שנתיים התפקדו כ-7,500 משקי חלב במושבים והיום מספרם אינו עולה על 6,000. אם נניח שבשנת 1980 יימצאו במושבים 60 אלף פרות מתוך 104 אלף בארץ כולה ויחידת העדר הממוצעת האופטימאלית תתייצב על 20 פרות, הרי יימצאו אז רק 3,000 מתחזיקי בקר חלב ביישובים המושביים שבארץ כולה. מגמה זו ברורה ויש לראותה ככוחה המציאות משגי טעמים: ריווחיות הפרה הבודדת יורדת, אם כי ריווחיות ענף הרפת עולה, וכן עולה רמת החיים. אם אדם במושב צריך להרוויח כעצמאי בעיר, הרי במקום 15 אלף ל"י עודף ברוטו בשנה, מוטל יהיה עליו להרוויח 30 אלף עודף ברוטו לעובד אחד בשנה כעבור 10 שנים. יש להודות שתהליך זה של חיסול משקי חלב נחש' לים מחד גיסא והתרחבות החרוצים מאידך גיסא עלול לגרום לבעיות חמורות למדי בתנאינו. אנו כי אין להתייחס בשיוויון נפש להשתלשלות העניינים לפי העיקרון של "כל דאלים גבר", כפי שזה מקובל בארה"ב. השינויים שעתידים לחול אצלנו, מן ההכרח שיבוצעו בצורה מסודרת ומבוקרת, כלומר — שלא יהיה גידול פראי, שהגדולים לא יגדלו על חשבון הקטנים, אלא הקטנים יגדלו וישוקמו על חשבון הקטנים המתחילים באיץ מוצא.

יש להצביע על שוני נוסף בין הרפת בקר בוץ לבין ענף זה במושב: בה בשעה שבקיבוץ

יודעים שבמכירת מבכירה לייצוא הננו מרוויח חים 600–700 ל"י. לצרכי המשק עצמו נשאר עגלות ומבכירות בשיעור של תחלופה בגבולות 22%–25.

ד"ר מרקוס טל: מהשיקול הוטרונארי נוח לנו יותר ביחידת עדר קטנה, שאינה נזקקת לריכישת בקר מהחוץ. הועלתה כאן ההצעה של שלוחות נפרדות או יחידות מתמחות. ויש להבין שמימשק יחידות כאלה יהיה מושתת על רכישת בהמות מהחוץ. יש להצביע על סכנת העברת מחלות בעקב נדידת בהמות ממשק אחד למשנהו. אם יגדילו את יחידות העדר תופענה בקיבוצים בעיות של מימשק תקין. ייתכן ואפשר יהיה לעמוד בתקלה זו כשהיה באפשרותם של המשקים להכשיר אנשים מיוחדים לניהול כל שלוחה. אם המשק יוכל להרשות לעצמו ליחיד מומחה לכל שלוחה, הרי יש סיכוי שהגדלת העדר תהיה לברכה. ובכל זאת יש מקום לחשש שבעדרים גדולים ייעלמו לא מעט פרות משובחות עתירות התנובה בעקב הטיפול ההמוני, כשהפרה המיוחסת לא תוכל לזכות בטיפול אינדיבידואלי.

פרץ בן־יהושע (באר־טוביה): ענף הבקר במשק המושבי יטפל בכל סוגי הייצור, כי על ידי כך מנוצל כוח העבודה שבמשפחה ביעילות רבה יותר. ייתכנו אולי מספר משקים שיתבססו על שלוחה אחת (כגון מרבק). ממושב באר־טוביה אפשר להיווכח שרכישת בהמות מהחוץ (עגלים בעיקר) מביאה בעקבותיה בעיות תברור אתיות חמורות מאוד.

הובעה כאן הדיעה שגידול כל העגלות גורר אחריו הפסדים גדולים, אולם אפשר להפנות גם חלק של עגלות לשוק הבשר בצורה ריווחית, אם כמובן הוצאות גידולה לא יהיו 2000 ל"י, והדבר אפשרי בהחלט. הפתרון של הגדלת ייצוא העגלות רצוי אמנם, אבל אין להניח שלא ירפיעו עודפי עגלות שכדאי יהיה להפנות בגיל מתאים, לאחר הזנה מתאימה, לשוק הבשר.

ד"ר קלי: ההצעה לקיים שלוחות נפרדות בענף הרפת, כפי שזה נעשה בלול, אינה מעשית כל עיקר בתנאינו בארץ. אין להתעלם מכך

רות גדל עד ל־220 ראש. אשר למספר ימי העבודה — הרי במרוצת השנים האלה אף פתחה כמותם. פירוש הדבר שאין הכרח בכך שכמות המים ומספר ימי העבודה יתרבו באופן ממשי עם הגדלת יחידת העדר, אם שוקדים על ייעול האירגון ומימשק הענף. איני יכול לנבא מה יהיה המצב כשיחידת העדר תגדל עד ל־1000 ראש.

ועכשיו לשאלה של הפרדה והתמחות לפי שלוחות הייצור: אינו צופה לשינויים של ממש גם בעתיד. כל משק יעשה לו את חשבוננו הוא וינהג לפי הרצוי לו. כפי שזה שכיח גם היום. ידוע שישנם גם כיום משקים שאינם עוסקים כלל בשלוחות המרבק ולעומת זה ישנם אחרים שבנוסף לייצור החלב ומכירת בקר לייצוא, אינם מוכנים לוותר על המרבק, כי רואים בו ברכה רבה. ומכיוון שאין לקוות לשינויים קיצוניים בגודל יחידת העדר הרי יש להניח שגם בעשור הקרוב יתנהלו העניינים כפי שמתנהלים היום.

בשאלת התברואה, עם גידול העדר, אינו רואה שהן תהיינה שונות מאלה הקיימות בימינו, משום שבדרך כלל אין לצפות שיחידות העדר תגדלנה במידה רבה, אם כי בדרך כלל ישנה האפשרות להשתלט גם על עדר שימנה 1000 ראש. למעשה אין הוא רואה שינוי של ממש בין מה שיש היום לבין מה שיהיה בעוד 10 שנים; יימצאו משקים שיגדילו את יחידות העדר באופן איטי ויימצאו גם כאלה שיסתפקו ביחידות בנות 200–250 ראש.

דרך־אגב — בשאלת היקף גידול העגלות בעדרינו. יש לו הרושם שבשנים שעברו הפסדנו הרבה כסף משום שגידלנו את כל העגלות וזהו שגרר אחריו שיעור יציאה גדול של פרות (למעלה מ־30%) לשוק הבשר תוך גרימת הפסדים ניכרים. נראה לו שאפשר למצוא תיקון לדבר ע"י הייצוא, כפתרון־ביניים, כלומר — לא לתת למשק היעיל לגדול ככל שהוא יכול אלא להגבילו גם בעתיד במסגרת של מיכסות. דעתו שגם להבא נגדל את כל העגלות ובהגברת הייצוא של עגלות יצטמצם מאליו ההפסד מחמת יציאת הפרות לשוק הבשר בשיעור גדול. התוצאה תהיה — הגדלת הריווחיות של הענף, כי כולנו

ד"ר מרקוס 1979: לדעתו, מיבנה עם מפצמות בשביל בהמות מרבק נתאזרח כבר ויש לראות זאת כפתרון רצוי. בסככות של פרות, אין כדאי להתקין ריצפות כאלה מחשש פגיעה בעטינים. באותם המשקים שיש די קש, יש להקפיד על ריפוד מדי יום ביומו ואת הזבל להוציא אחת לשבועיים, אולם ברוב הרפתות עם „רפד עמוק“ אין נוהגים כך ולמעשה שוקעות הפרות בזבל ובבוץ עד למעלה מהברכיים ולעת התייחמות, אף אינן יכולות לקפוץ אחת על השניה. השיכון בקוראלים אינו נראה לו; ייתכן שזה מתאים לאזורים בעלי אקלים מיוחד, אבל אין לראות בזאת פתרון כללי-ארצי לשיכון נוח ולהקלת העבודה. ההצעה לאקלים מבוקר כרוכה בהשר קעות גדולות ואת האיוורור במיבנים אפשר לשכלל ע"י בניה נכונה, פתחים מתאימים וכו'.

מ. אפרתי: מתנגד למיבנים עם מפצמות ות"א רביצה כיוון שזה מחייב השקעות גדולות. כדי להתגבר על המחסור בחומרי-ריפוד, הרי אפשר במשקים מסוימים להרחיב את שטח הדיור לכל בהמה ואז אפשר להסתפק במיבנה זול ובחצר. ההצעה בדבר מיקרו-אקלים אינה מתקבלת על הדעת.

לשאלת גודל יחידת העדר יש לראות את המפתח במכון החליבה; אם המכון הוא משוכלל הרי אפשר להשתלט, מבחינת העבודה, על עדר פרות של 400 ראש + 600 בני-בקר משני המינים. עדר כזה, שימנה 1000 ראש, אפשר לחלק לשלוחות במשק עצמו ואין צורך לצדד בהפרדה לשלוחות לפי משקים שונים. ייתכן שיש מקום למשקים שיטפלו בשלוחות המרבק בלבד, תוך ניצול אפשרויות של ייצור מספוא זול במשק עצמו. אולם בדרך כלל יש סיכון רב ברכישת בקר מהחוץ, אפילו עגלים בלבד, כשנזקקים לשם כך בסוחרים-מתווכים.

הישג רב הוא רואה בפיתוח ייצוא המבכיר רות על ידי ההתאחדות. יש להניח שבדרך זו אפשר יהיה לצמצם את ההפסדים מחמת שיעור יציאה גבוה של פרות לשוק הבשר, וככל שמחיר המבכירה לייצוא הוא גבוה יותר הרי ממילא הולך ורב ההפסד מהוצאת פרות לאיטליה. ואפי-

שבהתאם למדיניות בארץ, עיקרה של הסובסידיה ניתנת לייצור החלב, ואין סיכויים שמשקים רבים יוותרו על ההכנסה הריווחית מהחלב ויסתפקו בענף המרבק בלבד. ייתכן שמשקים מסוימים יגדילו את עדר העגלות (אף ע"י קנייה מהחוץ) וימכרו אותן לאחר התעברותן למשקים אחרים או לייצוא, וזאת — כשימצאו אצלם אפשרויות של צימצום הוצאות הגידול, נניח על ידי רעיה בשטחי מרעה טבעיים. פה ושם מופיעה נטיה בכיוון זה, מתוך הנחות אלה יש להמליץ על גידול כל העגלות גם בעתיד.

ש. דורי חוזר ואומר שבעשור הבא תחולנה וודאי התפתחויות חדשות במיבנים, במיכון וכו' שיאפשרו שליטה על יחידת עדר גדולה על ידי כוח-עבודה מצומצם והוא מבקש הבעת דעה בנקודה זאת. השאלה היא אם גם להבא נסתפק במיבנה הסטנדרטי הקיים כיום, או שצפויות כעין „מהפכות“ מבחינה זו.

מ. ארזי: לפי הידיעות שמגיעות מהספרות המקצועית הרי יש לצפות לשיכלולים כמעט מהפכניים בביצוע חליבת הפרות, אולם יחד עם זה מתעורר החשש שמחלות העטין תרבינה, ונעמוד בפני בעיות חמורות.

בשאלת השיכלולים בסככות ובמיבנים אחרים, אין הוא נימנה עם אלה שגלהבים לריצפות מפצמות; יש משקים עם שטחי פלחה נרחבים ולרשותם די קש לריפוד. רצוי מערך חדש במיבנים כדי להקל ולייעל את חליבת הפרות למכון החליבה. אולי כדאי לחשוב גם על התקנת אבזרים ומכשירים למזג-אוויר נוח לפרות בעונות החום הקשה.

חגי בנימיני: מניח שבשנים הבאות תתקדם ההתמחות לפי שלוחות הייצור, אף על פי שרבים מפקקים בכך. ישנם כבר כיום בארץ משקים שעשויים לשמש כעין דוגמא לצורת המשק בע"שור הבא בכל הנוגע לשיכלולים, גם במושבים כובש המיכון עמדות חדשות; מתרבות עגלות פורקות מספוא וכדומה. קו אופייני נוסף למשקים בעלי יחידות-עדר גדולות — הגדלת חלקו של המספוא הקנוי בתפריט הבהמות; יש שהגיעו ל-80% מזון קנוי ורק 20% מתוצרת המשק.

המוכן והיודע להתייחס לכל פרה ולכל אירוע במסירות רבה, אלא מסירת הפרה בידים זרות. האם דאגנו לטיפול פרה שתהא מצוידת בעטין פחות רגיש מכפי שהוא היום? אולי נוותר במקצת על שיאים בהנבה ונקדיש תשומת-לב רבה יותר לחוסן רב יותר של הפרה ובייחוד לשיפור עטיניה?

ש. דורי מבקש שהמשתתפים בשיחה יביעו את דעתם בשאלת העזרה הווטרינארית לעתיד לבוא — האם היא עומדת בפני שינויים עם הגדלת העדרים בעתיד.

ד"ר מרקוספלד: העזרה הווטרינארית מתבטאת ב: (1) טיפול בפרה האינדיווידואלית בשעת מחלתה; (2) מניעת מחלות; (3) שילוב הרופא במערכת הכלכלית של המשק (בענייני מזון וכדומה). יש להניח שיחולו שינויים, ולימשה הם כבר נראים, בעקב התרחבות יחידות העדר. בעבר, פעולת הרופאים התרכזה בעיקר בטיפול בפרה החולה. כיום משתדלים ב"החקל" אית" לכונן קבוצות של רופאים שיתמחו בהבאת ראת הענף בכללותו ולא רק בבריאות הבהמות. ככל שיחידת העדר תגדל כן תתבטא עיקר התורעלת של העזרה הווטרינארית במתן עצה ופתרוןות כלליים לגבי רפואה וווטרינארית ולגבי תכנונים ובעיות מימשק; לעומת זה יצטמצם במידת-מה הטיפול האינדיווידואלי בפרה.

חגי בנימיני מניח שהשרות הווטרינארי לא ישתנה בהרבה גם בעתיד, אבל עם אינטנסיפיקאציה של הענף תהיה דרושה תשומת-לב רבה יותר לבעיות התעברות, פוריות ומחלות עטין. כן חשוב הדבר שהרופאים יתעניינו יותר גם בשאלות הזנה, מיבנים וכו', כי האב-האיתליא, כלומר — ריפוי עטין או טיפול במחלות יונקים קשורים קשר אמיץ בטיב המיבנים, ההזנה וכו'.

מ. אפרתי מביע משאלה שלעתיד לבוא ימצא בכל משק בעל עדר גדול ובכל מושב רופא ווטרינארי, ויתכן שבמשק קיבוצי יצטרף הרופא כחבר לצוות הרפתנים, אם הרופא יהיה מבין חברי הקיבוץ.

י. עצמון ביקש רשות להשמיע הערות אחרות ואמר: הקש כתחליף למספוא גם אינו נראה

שר להרחיב את הייצוא. בייחוד מאותם המשקים, בהם תחלופת הפרות היא בשיעור נמוך.

בשאלת רמת התנובה הריוחית יש להבחין בין זו שמתקבלת מפרה משובחת, המחוננת בניצול מירבי של המזון ליצירת חלב, מטיפול תקין ותפריט מזון משופר לבין תנובה ממוצעת גבוהה שמתקבלת באמצעות שיעורי תחלופה גבוהים בפרות, שיש לראותה כשלילית.

ש. דורי מציע לדון בשאלת הזנת הבקר בעתיד.

ד"ר קלי מציינ שנקודת התורפה בהזנת הבקר בארץ היא במיעוט המספוא הגס ובמחירו הגבוה. בתנאים שלנו, כשאפשרויות ייצור המספוא במשק מצומצמת ביותר מחמת התחרותם של גידולים אלטרטנאטיביים רווחיים יותר, הרי יש מקום לשימוש רב יותר בקש באיבוס הבקר, מבלי שהדבר יגרום להפסדים של ממש בתנובת הפרות, בייצור הבשר במרבץ ובקצב הגדילה של העגלות.

פרץ ב"יהושע: כשמדברים על הזנה, אין להתעלם גם מטיב ואיכות החלב שאנו מייצרים במזון זה או האחר. החלב שאנו מייצרים כיום הינו בעל טיב גרוע, דל בחומרי-גיש ויש לה שוש לקשיים בשיווקו. הסיבה לכך — גדישת התפריט במזון מרוכז. אם כי אין להתלהב מפתרון המחסור במספוא גס ע"י שימוש בקש, הרי לפחות יביא הדבר לתיקון-מה של המגרעות הנגרמות על ידי גודש המזון המרוכז באיבוס. אין תקווה רבה להגדלת מנת המספוא הגס מהמשק, ובייחוד כשיחידת העדר עוד תגדל, יש אפוא הכרח להתמסר לשיפור הרכבו של המזון המרוכז.

לבסוף, הערה אחת: דובר על כל מיני שיכלולים והתפתחויות שונות בעתיד אבל שוכחים לדבר על גורם חשוב, שהוא הקובע בכל המערכה הזו, וזוהי הפרה עצמה. אין להתעלם מכך שהננו מתקרבים למצב שיכריח אותנו להיזקק לעבודה שכירה ברפת, גם במושבים, כיוון שיחידות העדר התרחבו, בעל המשק לא יוכל עוד לוותר על חופשה וכו' וכו'. פירוש הדבר — לא עוד ביצוע העבודה ברפת ע"י בעל העדר בלבד

עבודה מתאימים, ידע רב ועוד. לגבי התנאים שלנו מדאיגה אותי באופן מיוחד השאלה: במה נאכיל את פרוטינו כשהעדר יגדל ויגדל? כבר כיום ישנם משקים שקונים מהחוץ כ-90% מהאספקה. האם גם מספוא גם נביא מחוץ לארץ, כפי שזה התאזרח לגבי המזון המרוכז?

ש. דורי הביע תודתו לכל המשתתפים בשיחה ובכך נסתיים הסימפוזיון.

לו. אין לקבל את הדיעה שרק עדר גדול הינו ריווחי; הדבר תלוי בראש וראשונה בעובדים ובבעלי העדרים. הבהלה לעדר גדול, בהשפעת המתרחש בחוץ-לארץ, הינה מופרזת במידה רבה. ישנם אמנם בארה"ב ובארצות אחרות עדרים גדולים, אבל רובו של ייצור החלב מרוכז גם כיום במשקים משפחתיים שעדריהם מונים 15-20 פרה. אין לשכוח שעדרים גדולים מעוררים בעיות חמורות למדי במימשק, בהשגת כוחות

דו"ח מהדיונים שהתקיימו ב-26 בספטמבר

יודאי לעלייה בייצור כדי 11%-12 לעומת השנה הקודמת והובע החשש שאנחנו נעמוד אולי שוב בפני עודפים. ומה התברר למעשה? בחודשים אוקטובר-מאי עלה אמנם הייצור ב-11%, אבל החל מיוני הלכה וקטנה העלייה ויש להניח שבאוקטובר לא נייצר אלא 2%-3 מעל לייצור באותו חודש של השנה שעברה. והננו עדים גם לכך שהצריכה של חלב שתייה (בעיקר) אינה עולה כפי שציפינו (ב-7%-8%), אלא הולכת ופוחתת בשיעורים ניכרים. מגמה זו הסתמנה עוד לפני מדיניות המיסוי החדשה ואיני יודע במה להסביר את השינויים בייצור ובשיווק.

היושב-ראש י. כוכבא הודיע שסעיף ראשון בסדר היום הוא — מילואים לדו"ח שהודפס וחר לק בין משתתפי האסיפה.

א. בן-צבי, הדו"ח המודפס נכתב לפני 3 חודשים ומתברר שבמשך תקופה כה קצרה חלו שינויים מרחיקי-לכת. עיקר הבעיה — לא התכנן לטווח ארוך, לו הוקדש אמש הסימפוזיון, אלא הכושר שלנו להתאים את עצמנו לשינויים שחלים לעתים קרובות בתנאי הייצור והשיווק של הענף. באיזו מידה תכופים אצלנו השינויים אפר להיווכח מהעובדות דלהלן: בדו"ח כתבנו שעקב צריכה מוגברת של חלב ותוצריו נגיע



אשר בן-צבי, מזכירות ההתאחדות מוסיף פרטים לדו"ח המודפס

מסיבה זו, אף במקרה שתיפסק המחלה. עשינו כל מה שאפשר כדי למצוא דרכים לבלימת פגע זה, אבל עד עתה אין לציין הצלחה כלשהי, אם כי נהנינו משיתוף פעולה מלא של כל המוסדות של אנשי מחקר וכו' בפיענוח תעלומת התופעה הזו. הושגה אמנם התקדמות־מה, אבל אין די בזה. בינתיים קוצץ תקציב המכון הווטרנארי ובוודאי נצטרך להשתתף בסכום רציני כדי לא־פשר את המחקר התקין והמואץ בבעיה זו.

אמסור אילו פרטים על הנעשה והנשמע בהג' הלת ספר־העדר וביקורת התנובה. לפי הסיכומים עד עתה נגיע בתש"ל לתנובה ממוצעת של הפרות שבביקורת שתעלה ב־3% על זו של אשתקד, מ־6270 ק"ג ל־6450 ק"ג, ותנובת השור מן הממוצעת תעלה מ־204 ק"ג ל־214 ק"ג; שיעור השומן הממוצע יסתכם כנראה ב־3.3%. לביקורת התנובה נתונות עכשיו 37 אלף פרות זוהי עליה ב־2500 פרות לעומת תשכ"ט. אין זה שינוי בעל־ערך בעליית מספר הפרות שבביקורת א', לעומת זאת גדל מספר הפרות בביקורת ב' ב־100%, מ־2000 ל־4000. אי אנו מסתפקים בהישג זה, כי מבחינה תקציבית אפשר היה לכלול עדרים נוספים בביקורת זו, אלא שלא הצלחנו לבצע זאת.

בספר־העדר מתנהל הכל כשורה ובעלי הבקר מקבלים אינפורמציה מלאה על כל המתרחש בשטח זה. אין ספק שיש עוד מקום לשיפור בביצוע ביקורת התנובה לשם העלאת מהימנות הנתונים; יש לזה חשיבות רבה למען נזכה בכ־נס האירופי של ספר־העדר בהכרה מלאה, וב־רשות להשתמש בחותמת הרשמית שלנו על המיסמכים שהננו מוציאים. ישנם קשיים לא מעטים בביצוע תקין של הביקורת, אולם בכל זאת הצלחנו להוציא לפועל את העבודה בשל־מותה.

השתא הוכנסו כל העדרים שבבתי־הספר ה־חקלאיים תחת כנפי הביקורת הרשמית. יש לך־אות בכך חשיבות מבחינה חינוכית.

הצלחנו גם בהגשמת ההחלטה מהאסיפה של־פני שנתיים בדבר הענקת פיצוי למשקים — לס־פקי מבכירות לייצוא — ע"י הגדלה מסויימת

צפויה גם ירידה בהכנסות לא רק בגלל הת־ייקרות העבודה (בעקב „עיסקת החבילה") אלא גם בגלל התייקרות המספוא. למדני הסביר אמש את ההתייקרות בייצור הבשר על אף „החזר התייקרות המספוא", אשר למעשה אינו „מחזיר" אלא כ־50%–60% מהעלייה בהוצאות הייצור של הבשר, וזאת — אף במקרה של ייצור יעיל (כ־5 יח"מ לק"ג תוספת משקל).

בייצור החלב אנו עומדים בפני אותה בעיה, כיוון שאין ביטחון ש־18 מיליוני הלירות שגרעו מהסובסידיה יוחזרו לנו מהשוק על ידי העלאת המחירים של תוצרינו. יש לחשוש לירידה בצריכה. מובן איפוא שאין באפשרותנו לבוא ול־הגיד: נגביר את הייצור ככל האפשר, הצריכה עולה, המחירים יציבים והריווחיות של הענף תלך ותעלה. כל אחד חייב כיום לעשות את חש־בונו ביישוב־הדעת ובזהירות ומן הראוי לש־קול היטב אם כדאי יהיה, נוכח השינויים שחלים מדי פעם, לייצר חלב גם מעל למיכסת השיווק המאושרת.

מוטל יהיה עלינו להפעיל את המוסדות הממ־שלתיים ואת המרכז החקלאי שימנעו את קיר פוח העוסקים בענף שלנו. יש לדרוש התאמת המחירים להוצאות הריאליות, אם כי גם אנחנו נצטרך לתת את חלקנו בספיגה חלקית של הת־ייקרויות.

באשר לייצור הבשר וגידול עגלות לייצוא מוטל יהיה על כל אחד לעשות את חשבונו בהתאם לתנאיו המיוחדים, כיוון שאין אפשרות להמליץ על מתכון שיהא הולם את כולם. גידול העגלות המתאימות לייצוא (מבחינת המוצא וכו') יהיה ריווחי גם להבא, כי בינתיים הועלה שער הדולר שמתקבל מייצוא. לגבי התביעה להרבות בייצור בשר (גם מעגלות) יש ספק אם נוכל ל־היענות לכך כי אין לעת־עתה עידוד בכיוון זה, ובמשקים לא מעטים ייצור הבשר אף מעגלים הוא על סף ההפסד. ייתכן בכל אופן להגדיל את ייצור הבשר על ידי מניעת תמותה בוולדות.

ידועה לכולנו צרת הוולדות המעוותים (הפ־גומים) וההפסדים שנגרמו בשל כך עד עתה; צפויים גם הפסדים במשך השנתיים הקרובות

מאטית ומבחינה זו יש לחזק את ידי הנהלת תנובה כדי שתוכל לגבור על תקלות אלה ותצליח להסדיר את השיווק הקמעוני של החלב בצורה מודרנית וחסכונית ביותר.

אורי יטבת. אני מניח שאשר בן-צבי מסר דו"ח מפורט על הפעולות השוטפות של ההנהלה והוועד הפועל ועל שאר הוועדות שפועלות במסגרת ההתאחדות. פעילות וועדת המיבנים, וועדת המחקר ושאר הוועדות היתה רבה למדי. ההנהלה והוועד הפועל היו מתכנסים לעתים מזומנות ונתקבלו החלטות על הנושאים שדנו בהם. נראה לי שבהיקף הקיים ובהתאם לאפשרויות היתה פעילות ההתאחדות במשך השנתיים נאה למדי.

של מיכסת שיווק החלב, אולם לא הצלחנו עד עתה להגשים את איחוד אמב"ל עם התאחדותנו, אם כי מצידנו נעשה הכל כדי לאפשר להם הצטרפות מלאה מבחינה אירגונית מבלי להצר את האוטונומיה שלהם מבחינה מקצועית. נמשיך במשאומתן ונקווה שהאיחוד יתגשם.

בסוף דברי אביע את הוקרתנו לפעולות „תנובה“. יש לציין את שיפור הפרסומת, את גיוון התוצרים, את החידושים באריזה ובאופן מיוחד עלינו להכיר תודה על מניעת העלייה בהוצאות העיבוד של תוצרינו הודות לייעול העבודה במחלבות. אולם חייבים אנו להביע צער על אי-הצלחת „תנובה“ לפתור את בעיית השיווק הקמעוני. חלוקת החלב עודנה פרוכלר



אורי יטבת, ממזכירות ההתאחדות, מוסר פרטים על פעולות שונות שעוסקים בהם בזמן האחרון

מהמשקים בעד ביצוע ביקורת התנובה; זה משק קף את המצב הכספי במשקים ומשום כך גם אנחנו נתונים לעתים בקשיים כספיים. אמנם חשבונות הייצוא מתנהלים באופן נפרד משאר החשבונות, אבל מבחינה גיזברית לא קל לבצע

באשר למצב הכספי של ההתאחדות הרי יש להגדירו כלא רע, אולם כסף אין. הגבייה אינה קלה בימינו, אם כי יש לציין לשבח את אגודות ההזרעה שמדייקות בתשלום הסכומים הניגבים על ידן לזכות ההתאחדות. קשה במיוחד הגבייה

מדת בת 6 חברים ומקשר אחד. חברי הוועדה הם: מ. פרקר, אל. ישראלי, אפרים סגל, חיים שחם, יוסף כהן ואביבי רוזמרין; המקשר – משה קאופמן מנגבה.

דו"ח ועדת הביקורת

פ. לנדסברג מוסר בשם הוועדה שמאזן ההכנסות וההוצאות לא השתנה באופן ניכר בשנתיים האחרונות והוא הגיע ל-550 אלף ל"י. כן לא חל שינוי גדול בסעיפיו. סגל העובדים במזכירות וכן הרכב היו עסוקים יותר ויותר בענייני הייצוא, שממדי גדלו והגיעו ל-4 מיליון ל"י בשנה. ההנהלה לא ראתה צורך לנהל חשבון נפרד תמורת העבודה שמשקיעה המזכירות בענייני הייצוא לבין העבודה ביתר תפקידי ההתאחדות, כגון – ספר העדר, ייצוג במוסדות, הנהלת חשבונות ועוד. חשבונות הייצוא שמתנהלים באגרסקו לא נבדקו על ידי ועדת הביקורת. עם סיכום חשבונות ביקורת התנובה בקיבוצים החזירה ההנהלה למשקים בשנתיים האחרונות לירה אחת מהמס שנגבה לכל פרה, אולם השנה האחרונה נסתיימה בגירעון של 10 אלפים ל"י בסעיף ההוצאות לביקורת ויהיה צורך להעלות את המס.

עובדה תכנית לביצוע ביקורת התנובה ל-30 אלף פרות במושבים במשך שנתיים. הובטחה הקצבה מיוחדת ממשד החקלאות למימון הפעולה. אולם הוגשם רק חלק קטן מתכנית זו. יש לציין בהקרה שההנהלה הצליחה לשמור על רמת מיסים ללא שינויים במשך 3 השנים האחרונות.

מחמת העומס הרב המוטל על חברי המזכירות בענייני ייצוא, הפעילה ההנהלה וועדות שונות לייצוג ההתאחדות במוסדות שונים. חלק מהוועדות מילא תפקידיו כראוי ובאופן מיוחד יש לציין לשבח את פעולת הוועדה למיכון ולבנין בראשותו של חי הברון, שהצליחה ללכד את כל הגורמים שעוסקים בנושא זה ולהגיש את סיכומיה בצורה עניינית מאוד לפירסום ב"משק הבקר והחלב".

ישיבות ההנהלה התקיימו כסידרן ולרוב בהשתתפות טובה. יש לציין בהקרה את הגשת

את ההפרדה במלואה משום שיש התחשבנויות עם מוסדות חוץ שונים, כגון משרד החקלאות, אגרסקו שלא תמיד מסתיימות במועדן. אל לנו להתפלא מכך שסעיף הריבית במאזן, "התנפח" במקצת. זוהי תוצאה של "גילגולים" שאין אפשרות להעביר אותם במלואם לחובת המשקים.

קיימת וועדת כספים שהורכבה בזמנו. ההתיעצויות אינן קבועות ורשמיות אבל גדליה וא-נכי נזקקים לעצתה בכל נושא בעל משקל.

בשנה האחרונה היקצבנו כספים למחקר ול-השתלמויות. יש לנו ההרגשה שאין אנחנו עושים די בבעיות מחקר ואין אנו מכוונים אותו בהתאם לרצוי לנו; אנחנו משתדלים להשפיע במידה האפשרית, אבל אלה הן פעולות "מהיד לפה". במשך השנה האחרונה התקיימו דיונים רבים בשאלה זו, אבל הפיצול של המעוניינים במחקרים (ההתאחדות, אגודות ההורעה, "החקלאית" ומכוני התערוכה) אינו מאפשר תוויית תכנית מרכזית שתענה בצורה מלאה לדרישות הענף בכללותו, וכל גוף פועל לפי אינטרס. "פריטי" משלו. אני מטיל ספק ביעילות אירגון המחקר וביצועו בצורה זו. גם מבחינה ציבורית נראית דרך זו בלתי בריאה ובלתי אסתטית. למעשה אין כמעט אפשרות לערוך ביקורת של ממש על המחקרים שמבוצעים בדרך זו. בזמן האחרון מתגבשת דיעה שמן הראוי להפקיד את כל קרנות המחקר בקופה אחת והנהלה אחת של קרנות האלה תהיה ממונה על אישור נושאי המחקרים ומימונם. כיצד יורכב הגוף הממונה על המחקר – לא כאן המקום לדבר על כך, אבל מובן מאליו שיש להבטיח השפעה רבה לציבור הבוקרים בשדה פעולה זה. הגיעה השעה להתארגן ולבוא לידי הסכם בשאלות אלה תוך תקווה ושאיהפ שצליח לתכנן מחקר מקיף לטווח קצר וארוך בהשפעת ההתאחדות מגדלי הבקר.

מהקהל הופנתה ליטבת שאלה: "מה עם הייצוא?" תשובת יטבת היתה שעל הייצוא נכתב הרבה ונמסרה מדי פעם אינפורמציה מלאה ואין צורך להוסיף ולדון כאן בנושא זה.

לפי הצעת א. בן-צבי הורכבה וועדה מת-

בה לא ידועה לנו. מגמה זו החלה להתבלט החל מיוני-יולי, וההפתעה היא בכך שעד למועד זה היינו עדים לעלייה גדולה למדי בייצור. דרך-אגב יש להביע תמיהה על הפיגור בפירסום תר-צאות ביקורת התנובה ע"י הנהלת ספר-העדר. רק אתמול, בסוף אוגוסט, נתקבל דו"ח הביקורת לחודש מאי. פיגור כזה בפירסום הידיעות על הייצור מכביד עלינו להתמצא בעוד מיעד בהתפתחית העניינים ולבקש דרכים לתיקון דבר-ריס שייתכן ואפשר לתקנם.

הירידה בהספקת החלב למחלבות בחודשים האחרונים, ייתכן שלא תתבלט בסיכום הייצור בשנת תש"ל כולה כי הוא יסתכם בעליה מר-שימה למדי של 9% לעומת תשכ"ט, אולם אין זה משנה את העובדה שכיכום, ב-4 החידשים האחרונים הננו עדים לעלייה בגבולות 3%, לעומת עלייה של 12% עד ל"מפולת" בייצור.

בשיווק החלב ומוצריו הורגשו סימני ירידה ביוני, אולם כשהננו מסכמים את המצב כיום, תוך הכללת חודש יולי, הרי יוצא שב-12 החודשים, אוגוסט 69-יולי 70, גדל השיווק כדי 7.5% לעומת אוגוסט 68-יולי 69. ראוייה לציון מיוחד העלייה בשיווק גבינות קשות. שהינן מקור הכנסה חשוב לאותו חלב המופנה למוצרים תע-שייתיים. לעת-עתה אנו רשאים להיות שבעי-רצון מהמצב בשיווק החלב למוצריו, אלא שאין אנו יודעים כיצד יתפתחו הישגיינים להבא בעקב המיסוי החדש.

אשר לתמורה שמקבלים המשקים, יש אמנם סיכוי שבשנת התקציב 71/70 לא יחול שינוי לעומת שנת 70/69, אבל צריכים להיות מוכנים לירידה מסויימת במחיר במחצית השניה של שנת התקציב השוטפת. לגבי החלב שמעל למי-כסה יש סיכוי לקבל 32 אג' עבור הליטר גם בעתיד. בענין התייקרות המספוא בגבולות 10.5 — 11 מיליון ל"י יש באפשרותי לציין שנזכה בפיצוי בשיעורים גבוהים למדי.

כידוע, נאלצנו להסכים ולא להעלות את המ-חיר של חלב שתייה, וזאת — בלחץ האוצר שמתכוון בדרך זו להגדיל את השיווק בחלב-שתייה. זוהי אמנם מגמה רצויה, אבל בסופו

הפרטיכולים מהדיונים ואת ההחלטות במועדם לחברי ההנהלה.

כן יש לציין לטובה את ההרמוניה בעבודה בין חברי ההנהלה הפעילים במשך כל התקופה. וועדת הביקורת מציעה לאשר את המאזנים של תשכ"ח ותשכ"ט. יו"ר הישיבה י. כוכבא מודה לוועדת הביקורת והציע לאשר את המאז-נים; לא הובעה התנגדות והמאזנים אושרו.

דברי המשתתפים בוויכוח הכללי

חיים יעקובסון, חפצי-בה. מביע דאגה למצב הענף בגלל המדיניות הכלכלית החדשה. יש לחשוש לירידה בצריכת החלב ומוצריו. מציע להקטין את המס של 1.50 ל"י לשנה/פרה משום שלא נוצלו כספי המס לפעולות ומצטברים עוד-פים. יש להתייחס בהערכה להצלחת המזכירות בהרחבת ביקורת התנובה, בייחוד זו של ביקורת ב, אולם קובל על מיעוט הפעילות המקצועית. הורגלנו בעבר שבמזכירות פעל חבר בקי ופר-עיל בשאלות מקצועיות; כיום חסרה פעולה זו משום ששני המזכירים עסוקים מעל לראש בפר-עולות יומיומיות ואינם פנויים לטיפול בבעיות מקצועיות.

לפי סיכומי ההזרעות ב-9 החודשים של תש"ל יש לצפות להגדלת הייצור מעל למתוכנן ויש חשש להיווצרות עודפי חלב. ההתאחדות חייבת לבדוק את המצב וייתכן שרצוי לכוון את ההזרעות להגברת ייצור בשר באמצעות פרים מגזעי הבשר. גם שאלת גיל ההפרייה של העג-לות טעונה בדיקה. יש הרבה שאלות מקצועיות שעל ההתאחדות לטפל בהן ויש הכרח להוסיף למזכירות הפעילה מזכיר או מנהל מקצועי שיו-טל עליו תפקיד זה.

שלמה גל מתנצל שלא יכול היה לברך את האסיפה בישיבת הפתיחה. אתמול דנו בהתפת-חות הענף בעשור הקרוב והוא יגע הפעם במצב של היום, שהינו בבחינת "לגימה" מרה במקצת, אם כי אין להתרשם שנקלענו למשבר קשה בע-נף. אנחנו מנוסים במשברים (שנות "המיתון" וכדומה). כיום יש לחשוש במקצת מתוצאות המיסוי החדש. אגע קודם כל בבעיות ייצור הח-לב והשיווק. בולטת הפחתה בייצור החלב והסי-

מאיר פרק, כפר ויתקין. מביע את צערו שבאי-כוח מוסדות שונים נעדרים מהאסיפה; הם צריכים היו לשמוע את דברי הבוקרים ולשים לב לבעיות השונות בשעה שידונו בקביעת מחירי, מדיניות הענף וכו'. אין הוא מניח שאפשר לתכנן את הענף לעשור הבא, כי נתונים אנו לתנודות בייצור ובשיווק לעתים קרובות ואין מי שינבא נכונה להתפתחות בעתיד הרחוק. יש לדון בשאלות אקטואליות, כגון – ייצור במשקים מסויימים מעל למיכסה ולעומת זה פיגור בייצור במשקים אחרים, שאינם מנצלים את מיכסת השיווק שאושרה להם. מסופק אם ההבטחה שנתן ש. גל בענין מחיר של 32 אג' לחלב שמעבר למיכסה לגבי משקים שיעברו על המיכסה ב-30%-40%. דרושה עירנות של עובדי ההדרכה גם בשטח זה כדי לייצל את המשק המספחתי מבחינה מקצועית וכלכלית גם יחד.

חמורה מאוד בעיית המשקים המשפחתיים הנחשלים, ומספרם אינו קטן כל עיקר. מן הראוי שההתאחדות תתעניין בבעייה ותעורר את המוסדות המתאימים לתיקון הדבר.

מחייב איחוד הקרנות למחקר למען לא יתבזבזו כספי המיסים שמטילים על הפרה. בדרך כלל יש לו הרושם שצפויה ירידה בהכנסות ממשק החלב ואינו תופס כיצד ש. גל פתח את דבריו ברוח פסימית וסיים ב"יהיה טוב".

שלמה צור פונה לקהל הבוקרים שלא יתרגשו יתר-על-המידה מפרוגנוזות קשות. כל בוקר צריך לזכור שיש ירידות ועליות לסירוגין בענף. את הירידה בייצור, החל מיוני הוא תולה בריבוי מקרי ההפלה, תופעת הוולדות המעוותים ולחות האקלים בקיץ זה. בשאלת הוספת חבר פעיל למזכירות, אף הוא מצדד בכך, אולם לא לפעולות הדרכה מקצועית אלא לשם ייצוג מקצועי בפעולות שונות (מחקר, ביעור מחלות וכו' דומה). אך אין להתעלם מכך שהגדלת סגל הפעילים תחייב הוצאות נוספות והעלאת מיסים. מביע התמרמרותו על אי-השתתפותם של אנשי הדרכה מרכזיים, באי-כוח תנובה וכו'.

ר. בר-ענן מציין שהבוקרים בארץ עומדים עכשיו בפני בעיות מורכבות ומעמיקות יותר.

של דבר עלולות להסתמן תוצאות שליליות מאוד (לגבי הייצרנים) בהתפתחות השיווק. אפשר זאת בדרך ההשערה: הרי ייתכן שעקרות בית חסכוניות ימצאו יתרון רב בקניית בקבוק חלב שעולה 30 אג', להכין בבית 3 צנצנות לבן-אשל ועל ידי כך לחסוך 100% על ההוצאה לקניית לבן מוכן מהמחלבות. אמנם אפשר להתנחם בכך שעקרת-הבית הישראלית לא תטיל על עצמה את העול של הכנת לבן בבית, ושיי ווק תוצרת מוכנה זו לא יקטן, אבל הבאתי רמז זה כדוגמא לקביעה שרירותית בהסדרת מחירי החלב ומוצרי.

בשאלת תכנון הייצור לשנת 72/71 אי אפשר היה להגיע להחלטה, כי בשעת הישיבה בהנהלה הכלכלית של משרד החקלאות, ב-17 באוגוסט, בשעה שדנו בתכנית ייצור של 430 מיליון ליטר, נודע כבר למשתתפים בישיבה דבר המיסוי החדש שעלול להשפיע על הצריכה. לא היה איפוא היגיון לתכנן ייצור מעבר לכושר הקליטה של השוק. יש להניח שהעלאת המחירי רים של תוצרי החלב תפגע במיכסת הייצור של 72/71 בסדר גודל של 15-21 מיליון ומשום כך תשארנה וודאי מיכסות השיווק ללא שינוי, כלר-מר – ברמה של 71/70. ש. גל מסיים את דבריו ברוח אופטימית, אינו צופה בתקופה הקרובה שינויים מהותיים בענף, אולם מן הראוי הוא להיות ער לתנודות שוודאי תחלוףנה, וענף הבקר יישאר גם להבא אחד הענפים היציבים והריווחיים במשק החקלאי בארץ.

א. ישראלי מכפר-בלום קובל על הזנחת הטיפול בוועדות האיזורים. הוא מצטרף לדעתו של יעקובסון ותובע להוסיף חבר פעיל למזכירות שידאג לפעולות מקצועיות שונות, לקשר עם הוועדות האזוריות ולריענן ההדרכה, שאינה מספיקה היום כל עיקר; באופן מיוחד במרשבים. יש להעלות מחדש את בעיית המלחמה במאסטיטיס. דובר לא פעם על אירגון בדיקות הסמ"ט, ואף-על-פי שבאיזור הגליל-העליון הגיעו להישגים מסויימים מבחינה זו, הרי בשאר איזורי הארץ אף לא התחילו בכך, ומן הראוי שההתאחדות תטיל על עצמה אירגון פעולה זו.

43 שנים, ואין איפוא לראותה כתוצאה של רור-חום. הקרן הזו משמשת כקרן שמורה, והיא סגורה זה שנים רבות.

יוספזון, ג'רשמואל, מברך את ההתאחדות על שינוי מקום האסיפה ועל עריכת הסימפוזיון. מצטרף לדעתו של ש. גל שהאינפורמציה על ביקורת התנובה מגיעה באיחור לחברי ההתאחדות. מביע צער על אי-נוכחות ב"כ "תנובה" וב"כ משרד החקלאות באסיפה. תובע מבר-ענן פירסום מפורט יותר מהחומר שבספר-העדר. הוא מניח שהגזימו כאן אחדים מהמשתתפים בוויכוח בביקורתם על ההדרכה המקצועית, וב-עיקר זו שבמשק המשפחתי. ישנם בעלי עדרים במושבים שאינם רוצים כלל בביקוריהם של המדריכים. אין הוא מדבר בשם מינהל ההדרכה, אבל הוא מכיר את המצב מקרוב.

אשר למצב הכללי בענף — אין הוא רואה שחורות בהתפתחות הכלכלית בעתיד; יש משר-ברים מדי פעם, אבל אין מקום ליאוש. בעתיד, כבעבר, יחזיקו מעמד אותם בעלי העדרים, בקי-בוצים כבמושבים, שיתמסרו לאירגון הענף כדי בעי, יעמיקו ידיעותיהם המקצועיות ויעמדו על המשמר לגבי ניהול כלכלי נכון. מתחסלים עד-רים לא רק במושבים אלא גם בקיבוצים שלא הצליחו לכוון צוות עובדים מאומן ומתמיד בתפ-קידו. קובל על מיעוט הפירסומת לחלב ולתוצריו.

ח. כץ, שלוחות. מצטרף למחאה על אי-הש-תתפות באי-כוח המוסדות השונים, מתריע על אי-סדרים בשיווק החלב ומביא לידיעת המשר-תתפים קטעים מעתונים, בהם מובעות תלונות על "תנובה" ועוד. טוען שיש לבדוק אם אמנם מוצדקת גביית סכומים ניכרים ע"י "תנובה" לחשבון המניות. מבקש הסברה לאיחור בפירסום הכחשה מטעם השירות הווטרינארי לידיעה שהור-פיעה ב"מעריב" בענין התפרצות דבר הבקר בארץ. ידיעה זו עוררה חרדה רבה בקרב הבור-קרים. מצטער שאיחוד אגודות ההורעה נדחה ונדחה, אם כי הוא מאמין שהוא בוא יבוא. אותו דבר הוא מעיר בקשר עם איחוד ההתאחדות עם אמב"ל. המזכירות וההנהלה צריכים לפעול בקידום וזירוז איחודים אלה.

דבר זה נכון לגבי הזנה וטיפול גם יחד. בהמשך דבריו הוא נגע בשאלת הפרשי % השומן שבין העדרים שבקיבוצים לבין אלה שבמושבים, שאין לראותם כתורשתיים אלא כתוצאה של תנאי סביבה. הוא מבטח שהחל מהחדש הבא יקבלו הבוקרים דוחות מפורטים ומעודכנים מעיבוד הנחונים של ספר-העדר וממיבחני הפרים שיס-יעו במידה רבה בהתמצאות בסלקציה ובהשבחת העדר.

נוימן מתמורים טוען שפעולות הטיפול ובי-קורת התנובה משרתות את כל הבוקרים, אף את אלה שאינם משתייכים להתאחדות ולביקורת הת-נובה, ומשום כך יש להטיל מיסים גם עליהם ולא רק על חברי ההתאחדות. מציין ש"תנובה" עש-תה הרבה בשיפור השיווק, אבל לא די, ועקרות-בית רבות מתאוננות גם כיום שהחלב אינו ראוי לשתייה במקרים רבים משום שהוא מגיע אליהן ב"גיל" של 5 ימים.

גדליה ממשרד ההתאחדות עונה ומסביר לא-לה שהשמיעו הערות-ביקורת על הנהלת הכס-פים של ההתאחדות. ממס האירגון לא נצטברו רווחים בסך של 60 אלף ל"י, זה לא נכון; ואשר להנהלת החשבונות, הרי מתנהלים בהתאחדות חשבונות נפרדים לפי סעיפי הפעולות השונות. חשבונות הייצוא אינם יכולים להסתיים ב-30 בספטמבר; כל שנה יש עיסקות בודדות שאפ-שר לסכמן רק לאחר התאריך הנ"ל. במשך הש-נתיים האחרונות הסתיים החשבון ביתרת ריווח. התקציב הכללי נסתיים ביתרת זכות קטנה ויש לראותה כתוצאה של חיסכון בפעולה השנתית ולא כתוצאה מביטול פעולות. היתרה של 60 אלף ל"י לא הצטברה ממס-אירגון, והיא לא ריווח; הסכום הזה מיועד להוצאות מסוימות שטרם עמדנו בהן. אפשר היה לרשום סכום זה בדו"ח הכספים בצורה אחרת מכפי שנרשם, כגון — כעתודה לסעיף זה או אחר.

במאזן יש סעיף של "קרן ספר-העדר" בסך של 180 אלף ל"י. ואחדים הביעו דעתם שיש להוציא סכום זה לפעולות. שם זה לקרן הזו הוא נחלת העבר. ההתאחדות קיימת 43 שנים, אבל כאגודה רשומה רק 9 שנים. הקרן הנ"ל נצטברה במשך

בשם בוקרי המושבים, שכמעט ואינם משתתפים באסיפה זו, הוא רוצה לעורר את ההתאחדות לקידום ידע המקצוע במשק המשפחתי. הכוונה היא לא להדרכה, המוגשת ע"י מדריכי שה"מ, אלא לעריכת קורסים מיוחדים לנוער

פרופורציונאלי מאותם המשקים, מהם אוספים את החלב. הודעתי להנהלת המחלבה שהסבר זה אינו מתקבל על דעתנו כל עיקר, פרט אם יור כיחו לנו שכיול המיכל במשקנו לא היה תקין. הופיעו אצלנו ש. גל וחבר מתנובה, בדקו את הכיול ומצאוהו נכון ומדויק.

איני מעורר הפעם את שאלת בדיקת השומן, כי נראה לי קשה לבדוק את הדבר, אבל לגבי ההפרשים בכמויות, הרי זו שערוריה, וביחוד כשמזכים אותנו בדברי נחמה כגון אלה: „אנחנו אמנם מבינים את דאגתכם לפרייזמלכם, אבל אין לנו כל אפשרות לשנות את המצב“. פנינו בענין זה לוועדת הפיקוח. ש. גל קיבל העתק מפנייתנו זו, וכן שאר המוסדות הנוגעים בדבר. אינני יכול לומר לכם מה יצא מזה. דעתי היא שההתאחדות צריכה להתערב ב„עסק“ זה; מבחינה ציבורית אין לסבול תופעה כזו, כי זה מערער האימון ביסודות הקואופרציה, וזה אף פוגע עמוק יותר.

ועכשיו לשאלת ייצור הבשר בעדרי החלב: אשר בן-צבי ניסה לשכנע אותנו שלא נצליח להגדיל את ייצור הבשר בשיעורים ניכרים, אף אם נתאמץ בכיוון זה. מהניסיון במשקנו אני רשאי לומר שאמנם יכולים אנו, על-ידי פעולות מסויימות, להגדיל ייצור זה. דיברתי על כך לא פעם בישיבות הוועדה-הפועל של ההתאחדות ואמסור כאן עובדות אחדות מהמציאות במשקנו שיאשרו את השקפתי זו. אמנם גם אני מתייחס בכל הכבוד לייצוא של עגלות, אבל אין אני סבור שחייבים אנו להיות כה בהולים ודבקים בייצוא לאיראן או לאירופה בטווח ארוך ולהעלים עין מאפשרויות הגדלת ייצור הבשר בדרך של הזרעת פרות שוליות (וכאלה ישנן בעדרינו) בזירמת פרי שארולה. אספר עובדות אחדות מהניסיון שלנו: שיווקנו במשך שנה 120 עגלי מרבק, ביניהם 3 מהכלאה בשארולה. העגלים המעורבים הכניסו לנו, בממוצע לעגל, 250 ל"י יותר משהכניס בממוצע עגל מהפריזיים. נדמה לי שדבר זה אומר משהו, ואין כל ספק שכל משק מסוגל להגיע להישג כזה — להגדיל את ייצור הבשר ובאותו זמן גם ליהנות מריווחיות רבה יותר בענף. בפיטום עגלות פריזיות שארר

וחותם על קבלה, בה רשומה הכמות שאסף אצלנו. כעבור שבועיים הננו מקבלים את קבלות „תנר בה“ על המשלוח. את הקילוגרמים של „תנובה“ הננו ממירים בליטרים ואחר-כך משווים את קבלת „תנובה“ עם זו של הנהג. תוך בדיקת הדברים בהודשים האחרונים נוכחתי שבסיכום שבועי של המשלוחים אבדו לנו 150-200 ליטר. רים. אנחנו משווקים 3000 ליטר חלב ליום. במשלוחים של 3 ימים בשבוע יש תאימה בין הכמות שמקבל הנהג לבין זו שמגיעה למחלבה, אולם ב-4 ימות השבוע האחרים מופיעים הפרשים לרעתנו. פנינו בענין זה פעמים אחדות למחלקת החלב של תנובה. קיבלנו תשובות סתירות. מנהל המחלבה הודיע לנו שהוא יודע שחסר חלב, והוא הסביר שאותה מיכלית מוביר לה חלב מכמה ישובים (ולא רק ממשקנו); כשר מתגלה גירעון בכמות החלב במיכלית כולה, מנכה הנהלת „תנובה“ את הכמות החסרה באופן



י. כוכבא, חבר ההנהלה בהתאחדות, משמיע דבריו בוויכוח הכללי

אשר בן־צבי. עונה בקיצור על שאלות והצ'עות שהושמעו ע"י הנואמים השונים. עם כוכבא אין הוא רוצה להתווכח. זהו ענין של השקפות שונות; לדעתו יש לסלק מהעדר פרות הקרויות "שוליות" ולהחזיק בפרות קבורות וטובות. בענין "תנובה"; גם הוא מתמרמר על אי־השתתפותם באסיפה והתלונות שהושמעו כאן בענין אי־סדרים בבדיקות, שקילות, פיר־סומת וכו' יובאו לידיעת אגף החלב ויושמעו בוועידת "תנובה". תלונות של אל. ישראלי על הגבלת אפשרויות לפעילותן של הוועדות האיזוריות, תמוהה בעיני מבחינה תקציבית לא צרי־כות היו הפעולות להצטמצם. בהזדמנות זו ניתנת גם תשובה לח' מאשדות: פעולות שהוא רוצה להטיל על ההתאחדות מבוצעות באיזורים מסור־יימים ע"י הוועדות האיזוריות, וגם הם יכולים לנהוג כך.

על הטיפול המיוחד במשק המשפחתי, אותו תבע הח' לנדסברג, יש להשיב שהאשמה היא בראש וראשונה באנשי המושבים עצמם שאינם מיוצגים, לא רק כאן, אלא גם בכל הוועדות שנו־עדו לקדם את המשק המשפחתי. הינה קיימת וועדה בראשותו של שחם, המטפלת בבעיות ההש־תלמות. מטעם משרד החקלאות ניתנה עדיפות מיוחדת להשתלמויות במשק המשפחתי. אבל באין תודעה כזו בין בני־המושבים — מה תור־עיל הטפתנו או קריאתנו לנצל הזדמנויות אלה? ההתאחדות מוכנה להעמיד לרשות הרוצים בכך את "הכלים והמכשירים", אבל זה דורש שיתוף מצד מוסדות שמחוץ להתאחדות. היה ספק רב, למשל, אם אפשר יהיה לקיים קורס לרכיז־ענף־הרפת בקיבוצים, אולם בסיועה של ברית התנו־עה הקיבוצית בוצע הקורס ל־25 משתתפים. יש להניח שבעזרת תנועת המושבים אפשר יהיה לארגן קורסים גם לבני־המושבים.

לשאלת עובד פעיל נוסף במזכירות יש לה־עיר שבדרך כלל די בסגל הקיים לשם ביצוע כל הפעולות בהצלחה, אולם אם בכל זאת יוחלט בחיוב, תועבר ההחלטה או ההצעה להג־הלה החדשה והיא תכריע בדבר.

הפרוטוקול תומצת והובא לדפוס ע"י י. ע.

לה נראה העסק עוד טוב מזה שעם העגלים (יש לנו כיום 15 עגלות כאלה). משקלה של כל עג־לה כזו, הנשלחת לבית־המטבחיים בגיל של 12 חודש, נע סביב 400–410 ק"ג; תפוקת הבשר שלהן — 60%. המחיר שמקבלים בעד בשרן ב"מרבק" הוא מצויין וההכנסה נטו מעגלה כזו, שניזונה כשאר העגלות (ללא תפריט פיטום מיוחד), מגיע ל־1450 ל"י (לאחר ניכוי מחירה בלידה). אינני מדבר כפירסומאי לענין זה, אולם סבורני שכל בעל עדר חלב חייב לבדוק דברים כאלה במשקו ולא לטעון סתמית ומראש שאין הדבר כדאי ויש להזריע את פרותינו בפרים שלנו בלבד! אפילו יופיעו השלכות מסויימות מההצעה שהעליתי, הרי על־כל־פנים יש להתיר־חס אליה בכל הרצינות ולא לפסול אותה "על הסף".

עופר, אשדותיעקב. ברצוני לשאול אם אין באפשרותה של ההתאחדות להסדיר אי־אלו שי־רותים שאנו נזקקים להם:

1. ישנן עבודות, כגון ריסוסים בעונת הקיץ לעתים תכופות, שאין הרפתנים במשקים מסור־יימים מצליחים להשתלט עליהן; מופיע גם צור־ך בגדיעת קרניים לפרות מבוגרות וטיפול בט־לפיים. האם אי־אפשר לארגן כוחות מקצועיים מן החוץ שיבצעו טיפולים אלה תוך אחריות מקצועית מלאה? הרי אין לסמוך על כל "מטלף" שבא למשק ומציע את שירותיו במחיר זול יותר (תוך התחרות ב"מומחים" אחרים) שעלול לה־זיק בטיפולו! שמא ישמש מישחו בהתאחדות ככתובת להסדרת הדברים האלה בצורה יעילה?
2. כן יש צורך בקבלת עצה וחוות־דעת בע־נין תחליפי החלב ליונקים, שמופיעים חדשים לבקרים, והרפתנים מוצפים בדברי פרסומת מב־לי לדעת ולהבחין איזהו המיצרך היעיל והרצוי.
3. יש תופעות תמוהות הכרוכות בתוצאות ביקורת התנובה. המבקר עושה את עבודתו, רור־שם את התוצאות בחוברת המיוחדת לכך, וכש־הננו מקבלים כעבור חודש את סיכומי שיווק החלב מ"תנובה", המתבססים על שקילות ובדי־קות במחלבות, אזי מופתעים אנו מנתונים שונים לחלוטין. אולי אפשר למצוא דרך ושיטה שת־בטל, או שתחליק לפחות את אי־ההתאמה הזו?

החלטות האסיפה ה-26 של ההתאחדות

- האסיפה מטילה על ההנהלה לטפל במוסדות המתאימים למען הבטחת פיצוי מלא על ההתייקרויות שנגרמו עקב מדיניות המיסים החדשה – בנוסף לפיצוי הניתן על ייקור המספוא.
- האסיפה מעריכה את הישגי אגף החלב של „תנובה” בהגברת שיווק החלב ומוצריו וביעול העבודה במחלבות. אולם האסיפה שמעה תלונות ממשקים שונים על סידורים בלתי מתאימים בקבלת החלב ובבדיקתו ומטילה על ההנהלה החדשה של ההתאחדות לבוא בדברים עם אגף החלב לשם בירור העניינים.
- האסיפה רואה בדאגה את הירידה בריווחיות גידול עגלים לבשר ותובעת מההנהלה לפעול במוסדות המתאימים להבטחת פיצוי מלא על ההתייקרויות שבאו עקב מדיניות המיסים החדשה – בנוסף לפיצוי הניתן על ייקור המספוא.
- האסיפה מטילה על ההנהלה לפעול לריכוז הכספים המיועדים למחקר לקרן משותפת עם משרד החקלאות ולהבטיח את השפעת הבוקרים בניצול ושימוש בכספי הקרן.
- האסיפה מקדמת בברכה את התרחבות ביקורת החלב במשקים המושביים ותובעת מההנהלה להמשיך בפעולה זו ולהרחיבה.
- האסיפה שמעה בצער את הודעת הסירוב של אמב”ל לבצע את איחוד האגודות לגידול בקר בארץ.
- האסיפה תובעת ממשרד החקלאות להבטיח את פעולתו של המרכז לבנייה כפרית, הממלא תפקיד חיוני בקידום הענף.
- האסיפה תובעת מההנהלה לפעול למיזוג שתי האגודות להזרעה.
- האסיפה תובעת משה”מ להגביר את פעולות ההדרכה בענף, ובמיוחד במשק המשפחתי, תוך הקדשת תשומת-לב מיוחדת למשקים הנזקקים להדרכה.
- האסיפה מטילה על ההנהלה להדק את הקשר עם החקלאים ולהפעיל ביתר-שאת את הוועדות האיזוריות.
- האסיפה מביעה את הערכתה להתארגנות המהירה של כל הגורמים הווטרינאריים לאיתור גורם מחלת הוולדות המעוותים ותובעת הקמת מחלקה וירולוגית במסגרת המכון הווטרינארי.
- האסיפה רואה בדאגה רבה את התפרצות מחלת הוולדות המעוותים ותובעת מהשירותים הווטרינאריים להגביר את המחקר בשטח זה.
- האסיפה מעריכה את עבודת השירותים הווטרינאריים בשדה ומציינת לטובה את שיתוף הפעולה עם החקלאים ועם התאחדות מגדלי בקר בביצוע הייצוא וקידומו.
- האסיפה מציינת בהערכה את עבודת רופאי „החקלאית” והנהלתה ורואה בסיפוק את כינון ופעולות הוועדות המקצועיות להתמחות רופאים בשטחי רפואה ספציפיים.
- האסיפה מביעה הערכתה להנהלה על פיתוח ייצוא הבקר ומקווה להמשך הפעולה והרחבתה.

- האסיפה מעריכה את עובדי התאחדות מגדלי בקר, עובדי המשרד, מדריכי המיכון בחליבה ומבקרי החלב על עבודתם המסורה והיעילה ומציינת בסיפוק את שיתוף הפעולה הפורה בין ההנהלה והעובדים.
- האסיפה מטילה על ההנהלה לבחון את הצורך בהוספת חבר פעיל שלישי לשניים הפעילים כיום.
- להנהלת ההתאחדות נבחרו 20 חברים — 10 מהמושבים ו־10 מהקיבוצים. החברים שנבחרו הם:

פרוידנברג יואל	בן־צבי אשר
סגטי אהרון	בלייברג משה
מאירי בנימין	גל שלמה
יוטבת אורי	דורי שלמה
פרקר מאיר	כוכבא יששכר
אהרונוביץ יצחק	פלביץ ישראל
רגב מנחם	שחם חיים
צפירי יאיר	גוטקין עזרא
לנדסברג פטר	יהושע עזרא
אדלר	גל זאב

ההנהלה שנבחרה תצרף אליה, לאחר בירור עם תנועת המושבים וברית התנועה הקיבוצית, 3 חברים מקיבוצים ו־3 חברים מהמושבים שיהיו בעלי־דעה מייעצת בהנהלה.

לוועדת הביקורת נבחרו:
צבי מרקס, משה כץ, נחמן אילון. כמשקיף בדעה מייעצת נבחר חי הברון.

סוכם והובא לדפוס ע"י י.ע.

מזכירות התאחדות מגדלי בקר

מודה לכל החברים והמוסדות
על הברכות שהעתיירו עליה
לקראת השנה החדשה